

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym z dnia 5 sierpnia 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi zasądził od pozwanego M. A. na rzecz M. C. i A. B. jako współników spółki cywilnej kwotę 384 złote z maksymalnymi odsetkami od dnia 22 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 15 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu i oddalił powództwo w pozostałej części.

Sąd Rejonowy ustalił, że M. C. i A. B. działając w ramach przedsiębiorstwa swojej spółki cywilnej zawarły 22 maja 2012 roku z M. A. za pośrednictwem sieci internetowej umowę pożyczki 300 zł, za wynagrodzeniem 84 zł, z terminem spłaty 21 czerwca 2012 roku. Biorący pożyczkę nie zwrócił jej w terminie. Zgodnie z zawartą umową, za opóźnienie należały się odsetki maksymalne.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za jedynie częściowo zasadne.

Sąd Rejonowy za niezasadne uznał roszczenie powódek co do kwoty przewyższającej wysokość udzielonej pożyczki.

Wskazał, że opłaty w rodzaju pobieranych za: korespondencję z racji nieterminowej spłaty pożyczki, czy przekazanie sprawy do windykacji oraz jej koszt, stanowią w istocie próbę dochodzenia kar pieniężnych za nieterminowe spełnienie świadczenia pieniężnego, co jest sprzeczne z ustawą, gdyż karę tą można zastrzegać wyłącznie na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego. Trzeba uwzględnić, kiedy pojawia się konieczność podjęcia wymienionych czynności, obciążonych opłatą. Skoro wówczas, gdy dochodzi do uchybienia terminowi zapłaty, to ryczałtowe ustalanie wysokości opłaty – a w istocie odszkodowania za szkodę polegającą na konieczności poniesienia kosztów dokonania tego rodzaju czynności – jest niczym innym jak właśnie zastrzeżeniem kary umownej na wypadek nienależytego wykonania świadczenia pieniężnego.

W tym zakresie postanowienia umowy są sprzeczne z ustawą i jako takie nieważne, a tym samym powództwo w tym zakresie podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. rozdzielając je pomiędzy stronami stosownie do wyniku sprawy.

Apelację od wskazanego wyroku złożyła powódka M. C., zaskarżając go w części oddalającej powództwo oraz rozstrzygającej o kosztach procesu.

Zaskarżonemu wyrokowi powódka zarzuciła błędne traktowanie oddalonych przez Sąd, a podanych w pozwie roszczeń jako kary dodatkowej dla pozwanego.

Wskazała, że roszczenia te są kosztami rzeczywiście poniesionymi i określone są w postanowieniach regulaminu i umowy pożyczki. Z ich treścią pożyczkobiorca zapoznał się i je zaakceptował, a nie spłacając w terminie pożyczki liczył się z tym, że poniesie takie koszty dodatkowe.

Przy tak sformułowanych zarzutach skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódek kwoty 367,09 złotych wraz z odsetkami od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty oraz kwoty 30 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Mając na uwadze, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym i Sąd drugiej instancji nie przeprowadzał postępowania dowodowego, to stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku zostaje ograniczone jedynie do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Podzielając w pełni ustalenia faktyczne poczynione w toku postępowania pierwszoinstancyjnego i przyjmując je za własne Sąd Okręgowy uznał, że na aprobatę zasługuje również ocena prawna ustalonych okoliczności sprawy wyrażona w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku, która legła następnie u podstaw kwestionowanego rozstrzygnięcia.

Strony łączyła umowa pożyczki.

Sporna na etapie postępowania apelacyjnego pomiędzy stronami kwota stanowi koszty upomnień i wezwań do zapłaty (35 zł), koszty przekazania wierzytelności do windykacji (180 zł) oraz koszty windykacji (152,09 zł).

Zasadność tego naliczenia jest zagadnieniem kluczowym dla rozstrzygnięcia w przedmiocie apelacji.

Zgodzić należy się ze skarżącą, że możliwość obciążenia pozwanego powyższymi roszczeniami wynikała z treści umowy pożyczki łączącej strony.

Nie oznacza to jednak, że postanowienia te wiążą strony w sposób bezwzględny i nie podlegają kontroli Sądu pod kątem ich zgodności z prawem.

Dokonując tej kontroli należy wskazać, że nie może budzić żadnych wątpliwości, iż obowiązek uiszczenia powyższych kwot przez pozwanego powstawał, zgodnie z postanowieniami umowy łączącej strony, tylko w razie niespłacenia w terminie udzielonej mu pożyczki.

Należy zatem podnieść, że obowiązek zapłaty kary umownej może być powiązany wyłącznie z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania niepieniężnego, co wynika z brzmienia art. 483 § 1 k.c. Stosownie do treści tego przepisu, można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna).

W niniejszej sprawie, jedynym obowiązkiem pozwanego (i tym właśnie, z którego naruszenia powódki wywodzą obowiązek zapłaty kary umownej) był obowiązek spłaty w terminie wynikającym z umowy stron kwoty udzielonej mu pożyczki, powiększonej o umówione odsetki. Nie ulega wątpliwości, że obowiązek ten ma charakter pieniężny. Wobec tego, zastrzeżenie kary umownej za jego naruszenie pozostaje w sprzeczności z art. 483 § 1 k.c. Odpowiednie postanowienia umowy i regulaminu są zatem nieważne, jako sprzeczne z ustawą (art. 58 § 1 i § 3 k.c.).

Trzeba przy tym zaznaczyć, że zaakceptowanie przez pozwanego zawarcia tego typu postanowienia w umowie łączącej strony pozostaje bez znaczenia dla oceny ważności tychże postanowień.

Sankcją naruszenia zakazów z art. 58 k.c. jest bezwzględna nieważność czynności prawnej. Stan bezwzględnej nieważności jest brany pod uwagę przez sąd z urzędu, porównaj postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1984 r. (III CRN 183/84, opublikowane w zbiorze orzecznictwa programu L.) oraz uchwała Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2005 r. (III CZP 26/05, OSP 2006, Nr 7-8, poz. 85 z glosą W. Broniewicza).

Wobec tego, żądanie zasądzenia od pozwanego kary umownej podlegało oddaleniu, zaś zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego odpowiada prawu.

Kierując się przedstawioną argumentacją, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.